

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови обласної
державної адміністрації, начальника
обласної військової адміністрації

19.12.2024 № 1118

ПРОГРАМА
з організації рятування людей на водних об'єктах
Запорізької області на 2025-2029 роки

I. Визначення проблеми

Програма з організації рятування людей на водних об'єктах Запорізької області на 2025-2029 роки (далі - Програма) розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України, п. 16 ч. 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2002 № 264 «Про затвердження Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах», наказу Міністерства внутрішніх справ України від 10.04.2017 № 301 «Про затвердження Правил безпеки життя людей на водних об'єктах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 04.05.2017 за № 566/30434, з урахуванням Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» має на меті забезпечення охорони життя людей на водних об'єктах області і спрямована на реалізацію державної політики України в галузі охорони здоров'я, життя населення, використання природного середовища і створення безпечних умов життєдіяльності, відпочинку.

В основу реалізації Програми покладено принцип об'єднання зусиль державних та недержавних органів усіх рівнів для розв'язання проблеми загибелі людей на водних об'єктах області.

Водними ресурсами Запорізької області є річка Дніпро, інші малі річки, озера та водосховища.

На їх берегах розташовані населені пункти, які мають місця масового відпочинку населення на водних об'єктах, санаторії, пансіонати, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, незалежно від форми власності. Крім того, на водоймищах області знаходяться гідротехнічні споруди та підводні комунікації. Більшість з них відносяться до об'єктів підвищеної небезпеки, які потребують постійного та кваліфікованого обслуговування.

Всі водні об'єкти є чинниками виникнення надзвичайних ситуацій незалежно від пори року.

На території Запорізької області знаходяться багато об'єктів масового відпочинку людей в літній період різних форм власності, які мають у володінні пляжі.

Незважаючи на рішення, прийняте за Протоколом позачергового засідання регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Запорізької області від 06.04.2023 № 10 щодо заборони відвідування місць масового відпочинку населення на водних об'єктах Запорізької області до закінчення дії воєнного стану, а також на проведені практичні заходи щодо попередження загибелі людей на воді місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Запорізькій області, Нижньодніпровським міжрегіональним управлінням Державної служби морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України, сектором поліцейської діяльності на воді Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та представниками засобів масової інформації, на водних об'єктах з різних причин щорічно гинуть люди, у тому числі і діти.

З метою попередження нещасних випадків, пов'язаних із загибеллю людей на водних об'єктах, в області здійснено ряд організаційних та практичних заходів, які дозволили знизити кількість загиблих на воді. Зокрема, на 23.10.2024 на водоймах області загинуло 10-ть осіб, у тому числі 2 дітей, у порівнянні з 2023 роком – 15-ть осіб.

Основною причиною трагічних випадків є людський фактор, а саме: невиконання або нехтування встановленими правилами поведінки на воді.

Основними причинами виникнення надзвичайних ситуацій на водних об'єктах є:

людський фактор - невиконання або нехтування встановленими правилами поведінки на воді;

недостатній рівень роз'яснювальної роботи серед населення.

Досвід останніх років доводить необхідність координації дій при системному розв'язанні проблеми програмними методами. Такий підхід є виправданим і можливим лише за умов:

віднесення безпеки населення на водних об'єктах до проблеми виключної важливості для області;

комплексного підходу до створення умов для безпечної поведінки на водних об'єктах;

зміни ідеології вирішення завдань охорони і збереження життя людей на воді.

Зазначені умови визначають необхідність формування нової ідеології запобігання загибелі людей на водних об'єктах, запровадження на обласному рівні невідкладних заходів шляхом розроблення і реалізації відповідної Програми.

II. Мета та основні завдання Програми

1. Метою Програми є комплексне розв'язання проблеми захисту населення від надзвичайних ситуацій на водних об'єктах, попередження нещасних випадків, пошуку та рятування потерпілих на воді людей і створення умов безпечного користування водними об'єктами, у тому числі любительського і спортивного рибальства в інтересах окремої людини та громадськості області.

Для досягнення зазначеної мети передбачається вирішити такі основні завдання:

запобігання загибелі людей на водних об'єктах та захист населення у надзвичайних ситуаціях на водних об'єктах;

удосконалення сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах, їх матеріально-технічне оснащення та підвищення ефективності управління;

підготовка населення і фахівців до дій щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах, проведення пошуку та рятування потерпілих на воді людей.

2. Запобігання загибелі людей на водних об'єктах та захист населення у надзвичайних ситуаціях на водних об'єктах передбачають:

удосконалення системи взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з керівниками підприємств, установ та організацій, які використовують водні об'єкти з виробничою метою або для відпочинку населення, з пошуково-рятувальними службами;

визначення, обстеження і облаштування місць для масового відпочинку на водних об'єктах, купання та любительського вилову риби в літній та зимовий періоди;

удосконалення організації безпечного використання водних об'єктів місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, керівниками підприємств, установ та організацій, що ведуть господарську діяльність з їх використанням;

удосконалення системи зв'язку та оповіщення щодо надзвичайних ситуацій та нещасних випадків на водних об'єктах;

проведення своєчасних та ефективних заходів із попередження нещасних випадків і надзвичайних ситуацій на водних об'єктах;

провадження ефективної діяльності системи життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях на водних об'єктах.

3. Удосконалення сил та засобів реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах, їх матеріально-технічне оснащення та підвищення ефективності управління вимагають:

розроблення типових алгоритмів дій щодо запобігання надзвичайним ситуаціям із загибеллю людей на водних об'єктах і проведення пошуку та рятування потерпілих на воді;

удосконалення методів проведення рятувальних робіт під час ліквідації надзвичайних ситуацій на водних об'єктах;

поліпшення форм та методів оцінки обстановки, оперативності та управління під час проведення рятувальних робіт;

створення мережі рятувальних постів у місцях масового відпочинку населення на водних об'єктах, пляжах, прокатних човнових станціях, масового підлідного вилову риби та проведення спортивних заходів.

4. Підготовка населення і фахівців до дій щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах, проведення пошуку та рятування потерпілих на воді людей визначають необхідність:

організації систематичного інформування населення щодо профілактики нещасних випадків на водних об'єктах, зокрема роз'яснення правил поведінки на воді, надання першої медичної допомоги потерпілим;

визначення безпечних місць масового відпочинку, орієнтування населення щодо дій у випадках надзвичайних ситуацій на воді;

підготовки та перепідготовки матросів-рятувальників для сезонних рятувальних постів;

розробки та випуску плакатів, інструкцій та наочних посібників щодо запобігання нещасним випадкам на воді у зимовий та літній періоди.

III. Основні напрями виконання Програми

Виконання Програми планується здійснювати практичною реалізацією організаційних, правових та матеріально-технічних засад, у тому числі:

реєстрацією та закріпленням водних об'єктів за органами місцевого самоврядування, організаціями, установами та підприємствами, що ведуть господарську діяльність з їх використанням;

здійсненням комплексної оцінки стану місць відпочинку населення на водних об'єктах, наявності та готовності до дій водолазно-рятувальних підрозділів, аварійно-рятувальних мобільних груп, сезонних рятувальних постів у місцях масового відпочинку на воді та місцях спортивного і любительського вилову риби;

ідентифікацією і оцінкою водних об'єктів, у тому числі паспортизацією потенційно небезпечних водних об'єктів та гідроспоруд;

визначенням місць масового відпочинку, купання, спортивного і любительського вилову риби, закріпленням їх за юридичними особами та їх облаштування;

створенням мережі сезонних рятувальних постів;

розробленням і реалізацією заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та загибелі людей на водних об'єктах;

проведенням роз'яснювально-профілактичної роботи серед населення, в першу чергу серед дітей та підлітків.

Передбачається удосконалення функціонування сил і засобів запобігання, реагування та проведення рятувальних робіт у випадках надзвичайних ситуацій на водних об'єктах, у тому числі:

розширення мережі сезонних рятувальних постів на водних об'єктах, які використовуються з виробничою або спортивною метою для відпочинку або любительського рибальства в літній і зимовий періоди;

впровадження комплексу заходів, спрямованих на зниження показників кількості нещасних випадків на водних об'єктах;

здійснення інформаційних заходів із запобігання загибелі людей на воді, кризі, які включають використання радіо, преси, попереджувальної наочної агітації (щитів, плакатів), у тому числі на небезпечних для відпочинку водних об'єктах;

удосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування сил і засобів реагування, приведення їх у постійну готовність;

притягнення до юридичної відповідальності осіб, які порушують законодавство у сфері запобігання надзвичайним ситуаціям та загибелі людей на водних об'єктах;

налагодження системи перепідготовки матросів-рятувальників для сезонних рятувальних постів;

узгодження взаємодії лікувальних закладів управління охорони здоров'я району та підрозділів аварійно-рятувальної служби з надання медичної допомоги потерпілим на водоймищах;

запровадження комплексної системи підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях та профілактики нещасних випадків на водних об'єктах.

IV. Механізм забезпечення виконання Програми

Сприяння взаємодії та забезпечення координації діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, окремих підприємств, установ та організацій незалежно від підпорядкування та форми власності щодо виконання цієї Програми, а також рекомендації щодо необхідності коригування передбачених нею заходів відповідно до наявних фінансових, матеріальних та організаційних можливостей покладається на регіональну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

Організація виконання Програми забезпечується місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Державною екологічною інспекцією в Запорізькій області, Головною державною інспекцією України з безпеки судноплавства, Управлінням державного агентства рибного господарства у Запорізькій області, Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Запорізькій області.

Проблеми, пов'язані з загибеллю людей на водних об'єктах, потребують невідкладного розв'язання як на державному так і на місцевому рівнях. Для цього в період дії правового режиму воєнного стану, з урахуванням особливостей відповідних умов та обмежень, необхідно передбачити такі першочергові заходи:

виділення територій та обладнання місць для організації відпочинку, вилову риби, купання;

проведення обліку місць масового відпочинку, вилову риби до початку купального сезону та подання районним комісіям з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій на затвердження для отримання дозволу на відкриття;

перевірка дна водойм, якості води, ґрунту в рекреаційних зонах перед відкриттям купального сезону, постійний санітарно-епідеміологічний контроль упродовж купального сезону;

виділення земельних ділянок у місцях масового відпочинку населення для розміщення сезонних рятувальних постів;

проведення патрулювання місць масового відпочинку населення на водоймах з метою підтримання громадського порядку і попередження надзвичайних ситуацій.

V. Джерела фінансування Програми

Фінансування визначених у Програмі заходів здійснюватиметься за рахунок власних ресурсів місцевих бюджетів та визначатиметься щороку з урахуванням його можливостей, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством України. Орієнтовані обсяги та джерела фінансування Програми наведені в додатку до Програми.

VI. Строки виконання Програми

Виконання Програми передбачається здійснити протягом 2025-2029 років.

VII. Очікувані результати від реалізації Програми

У результаті виконання Програми буде забезпечено повноцінне функціонування системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації на водних об'єктах, яке дозволить:

підвищити оперативність та якість інформаційної роботи серед населення з питань безпечного використання водних об'єктів, роз'яснення правил поведінки на воді та надання першої медичної допомоги;

скоротити кількість нещасних випадків на водних об'єктах;

підвищити ефективність проведення пошуково-рятувальних робіт на воді;

підвищити ефективність заходів щодо попередження нещасних випадків та надзвичайних ситуацій на водних об'єктах.

VIII. Управління та контроль за ходом виконання Програми

Управління та контроль за ходом виконання Програми здійснює Департамент з питань цивільного захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації, а координацію - регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Запорізької області.

Виконувач обов'язків директора
Департаменту з питань цивільного
захисту населення обласної
державної адміністрації

Олексій КАРАУЛОВ